

Preferencje podatkowe w rolnictwie

CEZARY KLIMKOWSKI

ZAKŁAD FINANSÓW I ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Plan prezentacji

- ▶ Cel
- ▶ Definicje i podstawowe pojęcia
- ▶ Preferencje podatkowe w polskim rolnictwie
- ▶ Przegląd rozwiązań w UE
- ▶ Podsumowanie

- ▶ Dyskusja

Cel prezentacji

- ▶ Zaprezentowanie preferencji podatkowych odnoszących się do rolnictwa w Polsce i w państwach członkowskich UE
- ▶ Pobudzenie dyskusji nad potrzebą zmniejszenia/zwiększenia preferencji podatkowych w rolnictwie

Podatek

- ▶ Podatek – pieniężne, przymusowe, ogólne, nieodpłatne i bezzwrotne świadczenie na rzecz państwa lub innych związków publicznoprawnych
 - ▶ Podstawa bytu wszelkich zorganizowanych form współdziałania człowieka.
 - ▶ Jedna z najstarszych kategorii finansowych i ekonomicznych
- ▶ Kryterium przedmiotowe:
 - ▶ majątkowe (też od praw majątkowych),
 - ▶ od przychodów/dochodów,
 - ▶ od wydatków.

} bezpośrednie
→ pośrednie
- ▶ Kryterium terytorialne:
 - ▶ centralne,
 - ▶ regionalne,
 - ▶ lokalne.

Podstawowe pojęcia

- ▶ Podmiot opodatkowania – każdy, na którym ciąży obowiązek podatkowy.
- ▶ Przedmiot opodatkowania – zjawisko, stan prawny lub faktyczny wywołujący obowiązek podatkowy.
- ▶ Podstawa opodatkowania – wartościowe ujęcie przedmiotu opodatkowania.
- ▶ Stawka podatkowa – stosunek wartości koniecznej do uiszczenia na rzecz państwa daniny do podstawy opodatkowania (procentowa, kwotowa lub mieszana).
- ▶ Podatek określają też ustanowione zwolnienia i ulgi a także tryb i warunki płatności

Funkcja podatków

- ▶ Podstawowym celem ustanawiania podatków jest zapewnienie dochodów budżetowi państwa.
- ▶ Ciężary podatkowe wpływają na zmiany zachowań podmiotów gospodarczych, czyli automatycznie wywołują określone skutki w gospodarce.
- ▶ Poprzez politykę fiskalną państwo może także wypełniać dodatkowe cele.

System podatkowy

- ▶ System podatkowy – ogół regulacji dotyczących ustalania i poboru podatków wraz z instytucjami wdrażającymi w życie odpowiednie przepisy. Od jego kształtu zależy efektywność całej gospodarki, dlatego podkreśla się znaczenie odpowiedniego kreowania podatków.

Optymalny system podatkowy powinien charakteryzować się następującymi cechami:

- ▶ Efektywność – minimalizacja zniekształceń; wykorzystywanie podatków do zwiększania efektywności ekonomicznej;
- ▶ Prostota administracyjna – niskie koszty transakcyjne tak dla podatników jak i państwa;
- ▶ Elastyczność – zdolność szybkiego dostosowywania do zmian warunków;
- ▶ Odpowiedzialność polityczna – przejrzystość systemu;
- ▶ Sprawiedliwość – mowa tu tak o wpływie na poszczególnych podatników, jak i percepcji systemu.

Podatki w rolnictwie

- ▶ Podatki dedykowane sektorowi rolnictwa stanowią element całego systemu podatkowego i co do zasady zostały wdrożone, by generować przychody budżetowe.
- ▶ Zestaw podatków, które można nakładać na podmioty działające w sektorze rolniczym, nie różni się od tych występujących w pozostałych działach gospodarki. Podstawowym celem działalności rolniczej, podobnie jak w każdym innym sektorze gospodarki, jest maksymalizacja dochodów.
- ▶ Na ile charakterystyczne cechy rolnictwa i podmiotów działających w tym sektorze gospodarki, wpływają na możliwość wypełniania określonych obowiązków podatkowych oraz na kreowanie systemów podatkowych dla sektora rolniczego.
Z punktu widzenia poruszanych zagadnień spośród szeregu wyróżników rolnictwa na podkreślenie zasługują następujące:
 - ▶ Stosunkowo niski poziom uzyskiwanych dochodów w stosunku do zaangażowanych w działalność zasobów kapitałowych (kapitał, ziemia);
 - ▶ Duży poziom ryzyka związany z uzależnieniem od warunków klimatyczno-pogodowych, chorób epidemicznych, czy zmian cen surowców rolnych;
 - ▶ W przypadku gospodarstw rodzinnych ścisłe połączenie gospodarstwa domowego z miejscem pracy oraz dominacja pracy własnej w gospodarstwie rolnym;
 - ▶ Wysoki stopień oddziaływania produkcji rolniczej na środowisko naturalne.

Podatki w rolnictwie na świecie

- ▶ Preferencje podatkowe wobec sektora rolniczego, które obserwuje się praktycznie we wszystkich państwach wysoko rozwiniętych.

- ▶ Do najczęściej spotykanych zalicza się:
 - ▶ Specyficzne metody wyznaczania dochodów,
 - ▶ Uśrednianie dochodów na przestrzeni kilku lat,
 - ▶ Preferencyjne opodatkowanie nieruchomości,
 - ▶ Zwolnienia podatkowe dotyczące przekazywania gospodarstw,
 - ▶ Ulgi i zwolnienia podatkowe związane z transferem (trwałym i krótkoterminowym) ziemi w obrębie sektora,
 - ▶ Preferencje fiskalne dla inwestujących (np. szybsza amortyzacja),
 - ▶ Występowanie podatków korekcyjnych (podatki od: zużycia energii, od transportu, od zanieczyszczeń, od wykorzystania zasobów)

Preferencje podatkowe

- ▶ Preferencja podatkowa – każdy zapis prawny skutkujący uprzywilejowanym traktowaniem w systemie podatkowym
- ▶ Rodzaje preferencji podatkowych:
 - ▶ Zwolnienie podatkowe – odstąpienie od poboru podatku przyznane wobec przedmiotu lub podmiotu opodatkowania.
 - ▶ Ulga podatkowa – częściowe zwolnienie.
- ▶ Ulgi i zwolnienia mogą być:
 - ▶ przedmiotowe (co do zasady powszechne),
 - ▶ podmiotowe (przysługujące wybranym grupom podatników).
- ▶ Formy:
 - ▶ odliczenie od podstawy opodatkowania,
 - ▶ odliczenie od kwoty podatku,
 - ▶ obniżenie stawki podatkowej.

Preferencje podatkowe

- ▶ Cele preferencji podatkowych:
 - ▶ cały zestaw czynników związanych z wypełnianiem celów pozafiskalnych, specyficznych dla konkretnego podatku,
 - ▶ potrzeba eliminowania nadmiernego fiskalizmu
- ▶ Działanie preferencji podatkowych:
 - ▶ podobnie do bezpośrednich transferów ze środków publicznych, przy czym pozwalają na obniżenie obciążeń podatkowych i natychmiastowe zwiększenie środków pozostających w dyspozycji beneficjenta.
 - ▶ podobnie jednak jak w przypadku dotacji, można wykorzystać je do kształtowania określonych postaw wpływających na procesy zachodzące w gospodarce.

Preferencje podatkowe w rolnictwie

- ▶ Pełnią rolę szczególną w rolnictwie z uwagi na wymienione wcześniej cechy rolnictwa sprawiające, że przy opodatkowaniu działalności rolniczej często brane są więc pod uwagę inne aspekty niż czysto fiskalne.
- ▶ Z uwagi na niski poziom obciążenia podatkowego sektora rolnego tak w Polsce jak i w pozostałych państwach członkowskich UE, rola samych zwolnień i ulg jest tu stosunkowo mniejsza niż w przypadku innych działów gospodarki.
- ▶ W wybranych państwach UE (w tym i w Polsce) wskazuje się również na niski stopień świadomości podatkowej rolników.

Podatki w Polsce

- ▶ Do najważniejszych z nich zaliczyć należy następujące:
 - ▶ podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT),
 - ▶ podatek dochodowy od osób prawnych (CIT),
 - ▶ podatek od spadków i darowizn,
 - ▶ podatek od czynności cywilnoprawnych,
 - ▶ podatek rolny,
 - ▶ podatek leśny,
 - ▶ podatek od nieruchomości,
 - ▶ podatek od środków transportowych.
- ▶ A z podatków pośrednich:
 - ▶ podatek od towarów i usług (VAT),
 - ▶ podatek akcyzowy,
 - ▶ podatek od gier.

Główne źródła dochodów budżetowych w Polsce

- ▶ Całkowita suma dochodów sektora publicznego w Polsce w roku 2019 wyniosła 885 miliardów złotych.
- ▶ Najważniejsze źródła to:
 - ▶ środki dla ZUS (206 miliardów złotych),
 - ▶ **wpływy z podatku VAT (181 miliardów złotych),**
 - ▶ środki dla NFZ (89 miliardów złotych),
 - ▶ **wpływy z PIT (87 miliardów złotych),**
 - ▶ **wpływy z akcyzy (72 miliardy złotych),**
 - ▶ **wpływy z CIT (51 miliardów złotych),**
 - ▶ **wpływy z podatku od nieruchomości (23 miliardy złotych).**

Preferencje podatkowe w rolnictwie polskim – podatki od konsumpcji

- ▶ Objęcie podatkiem VAT rolników miało miejsce w roku 2000 roku i nie miało w głównej mierze charakteru fiskalnego. Podstawowym celem było tu wsparcie rozwoju gospodarstw rolnych poprzez umożliwienie nabywania środków produkcji i dóbr inwestycyjnych w cenie netto. Zwiększenie dochodów budżetowych miało tu mniejsze znaczenie
- ▶ Szósta Dyrektywa Rady w sprawie harmonizacji ustawodawstw Państw Członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych [Dz.Urz. L 145/1 z 13.06.1977 r.):
 - ▶ w UE istnieje dowolność w zakresie wysokości stawek podatkowych oraz limitów obrotu stanowiących o obowiązku rejestracyjnym podatników.
 - ▶ Z uwagi na specyfikę rolnictwa uwzględniono możliwość wdrożenia uproszczonego systemu wymiaru i poboru podatku VAT, czyli systemu ryczałtowego.

Preferencje podatkowe w rolnictwie polskim – podatki od konsumpcji

▶ System zryczałtowany:

- ▶ nie ma obowiązku dokumentowania sprzedaży fakturami, prowadzenia rejestrów sprzedaży i zakupów oraz sporządzania deklaracji,
- ▶ ewidencję i rozliczenie podatku przeprowadza nabywca produktów rolnych. Wystawia on fakturę RR, gdzie do ceny zakupu doliczona jest kwota zryczałtowanego podatku VAT o stawce 7%,
- ▶ Dla producentów rolnych to 7% od wartości sprzedanych produktów jest ryczałtem, który stanowić ma rekompensatę z tytułu podatku zapłaconego przy zakupie dóbr i usług niezbędnych do prowadzenia działalności. (nieдоступna dla rolników prowadzących księgi rachunkowe).

▶ Zasady ogólne:

- ▶ Znaczne koszty transakcyjne – konieczność sporządzania faktur, prowadzenia rejestrów sprzedaży i zakupów czy sporządzania deklaracji
- ▶ Podstawowa korzyść – możliwość odliczania pełnej kwoty z tytułu podatku VAT płaconego przy nabywaniu dóbr i usług na potrzeby prowadzonej działalności wytwórczej.
- ▶ Możliwość odliczenia podatku VAT zapłaconego przy okazji przeprowadzanych kosztownych inwestycji w maszyny czy budowlanych jest głównym motorem wyboru opodatkowania na zasadach ogólnych (nieuznawanie za koszt kwalifikowany płaconego podatku VAT w inwestycjach dofinansowywanych ze środków UE, co skutkowało otrzymywaniem dofinansowania w kwocie netto)

Preferencje podatkowe w rolnictwie polskim – podatki od konsumpcji

- ▶ Jedną z najważniejszych preferencji podatkowych jest instrument zwrotu podatku akcyzowego zapłaconego przy zakupie oleju napędowego przez producentów rolnych.
- ▶ Wartość zwrotu określa się jako iloczyn stawki zwrotu oraz ilości zakupionego przez rolnika oleju napędowego. Maksymalne progi zwrotu to 110 litrów oleju napędowego na 1 ha użytków rolnych oraz 40 litrów na jedną dużą jednostkę przeliczeniową bydła.
- ▶ Stawki zwrotu podatku na 1 litr oleju napędowego [w zł/litr]

	2006	2007	2008-2011	2012-2015	2016-2021
Wartość stawki	0,45	0,55	0,85	0,95	1

- ▶ W ramach programu zwrotu podatku akcyzowego jednostki samorządu terytorialnego wypłaciły w 2019 r. producentom rolnym **1.119 milionów złotych**. W tym samym roku w sektorze rolnictwa udzielono pomocy publicznej w kwocie **3.233 milionów złotych**. Zwrot akcyzy stanowił więc ok. **35% całej pomocy** i był największym w ujęciu wartościowym instrumentem pomocy. Drugi w kolejności instrument, czyli pomoc dla rolników, którzy podnieśli szkody w wyniku zdarzeń katastroficznych odpowiadał za **608 milionów złotych** pomocy. Rok wcześniej wartość zwróconej akcyzy wyniosła 962 miliony i stanowiła 30% ogółu pomocy publicznej dla rolnictwa .

Preferencje podatkowe w rolnictwie polskim – podatki od dochodów

- ▶ Najistotniejszy przejaw preferencji podatkowej wobec sektora rolniczego – zgodnie z zapisami ustępu pierwszego artykułu drugiego ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, przepisów tej ustawy nie stosuje się do przychodów z działalności rolniczej (z wyjątkiem przychodów z działów specjalnych produkcji rolnej)
- ▶ Zdecydowana większość producentów rolnych w Polsce nie podlega obowiązkowi opodatkowania dochodu uzyskanego z działalności rolniczej. Jest to bardzo znaczące zmniejszenie obciążeń podatkowych. Ma to o tyle duże znaczenie, że jak zostanie to przedstawione w kolejnym podrozdziale, jest to ewenement na skalę całej UE.
- ▶ Dotyczy to zarówno podatku dochodowego od osób fizycznych jak i prawnych.
- ▶ Za przychody z działalności rolniczej uznaje się m.in. odszkodowania związane ze stratami w uprawach i płodach rolnych, zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej, przychody z dzierżawy gruntów na cele rolnicze, przychody z działalności agroturystycznej.
- ▶ Niezależnie od faktu, że zdecydowana większość producentów rolnych nie płaci podatku dochodowego, ustanowiono zwolnienie przedmiotowe, polegające na tym, że dopłaty bezpośrednio stosowane w ramach WPR są wolne od podatku dochodowego. (wartość pomocy państwa w formie tej preferencji podatkowej wyniosła w 2015 r. blisko 2,4 mld zł)

Preferencje podatkowe w rolnictwie polskim – podatki od dochodów

- ▶ Działy specjalne to m.in.:
 - ▶ fermowa hodowla i chów drobiu rzeźnego (powyżej 100 sztuk) i nieśnego (powyżej 80 sztuk),
 - ▶ uprawy w szklarniach (powyżej 25 m² powierzchni) i ogrzewanych tunelach foliowych (powyżej 50 m² powierzchni),
 - ▶ uprawy grzybów i ich grzybni (powyżej 25 m² powierzchni uprawowej),
 - ▶ hodowla i chów zwierząt futerkowych (powyżej 50 samic stada podstawowego dla nutrii i królików; powyżej 1 samicy stada podstawowego dla lisów, jenotów; powyżej 2 samic stada podstawowego dla norek, tchórzofretek i szynszyli).
- ▶ Dwie formy ustalania podstawy opodatkowania:
 - ▶ prowadzenie ksiąg rachunkowych bądź księgi przychodów i rozchodów i wyliczenie faktycznych przychodów i kosztów,
 - ▶ zastosowanie norm szacunkowych z konkretnej powierzchni prowadzonych upraw lub jednostki produkcji zwierzęcej.
- ▶ W roku 2016 było 33300 rolników rozliczających przychody z działów specjalnych z czego zaledwie 2,58% wyliczała podstawę opodatkowania przy wykorzystaniu ksiąg. (Księgi rachunkowe – 1,03%; rozchodów i przychodów – 1,55%)

Preferencje podatkowe w rolnictwie polskim – podatki od majątku

► Podatek rolny:

- Wysokość podatku na podstawie posiadanych użytków rolnych. Im wyższa klasa użytków rolnych, tym wyższy przelicznik określający liczbę hektarów przeliczeniowych. Łąki i pastwiska z uwagi na sposób przeliczania gruntów na hektary przeliczeniowe opodatkowane są niższą stawką niż grunty orne czy sady. Wpływ na kalkulację posiadanych hektarów przeliczeniowych ma również położenie w jednym z czterech okręgów podatkowych.
- Na 1 ha przeliczeniowy – równowartość pieniężna 2,5 q żyta. W przypadku, gdy grunty nie należą do gospodarstwa rolnego, stawka podatku wynosi 5 q żyta od 1 ha gruntów. Cenę żyta ustala się na podstawie średniej z 11 kwartałów.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
od 1 ha przeliczeniowego - grunty gospodarstw rolnych	173,2	153,43	134,38	131,1	131,23	135,9	146,15
od 1 ha - pozostałe grunty	346,4	306,86	268,76	262,2	262,46	271,8	292,3

Preferencje podatkowe w rolnictwie polskim – podatki od majątku

▶ Podatek rolny:

▶ Zalety:

- ▶ stosunkowo prosta konstrukcja

▶ Wady:

- ▶ anachroniczny jest sposób wyliczania stawki, co wpływa na losowość obciążeń i wpływów budżetowych
(ewentualnie dobry dla gospodarstw zbożowych; przeciwnie dla specjalizujących się w produkcji zwierzęcej)
- ▶ podkreślana jest wyłącznie wartość użytkowo-rolnicza gleb

Preferencje podatkowe w rolnictwie polskim – podatki od majątku

▶ Podatek rolny – ulgi i zwolnienia:

- ▶ Zwolnieniom z podatku poświęcony jest artykuł 12 (trzyście punktów odnoszących się do zwolnień przedmiotowych), natomiast ulgom artykuły od 13 do 13f.
- ▶ Najistotniejsze zwolnienia:
 - ▶ użytki rolne klas V i VI oraz grunty zadrzewione i zakrzewione ustanowione na użytkach rolnych (ok. 1/3 UR w Polsce)
 - ▶ dla gruntów przeznaczonych na utworzenie nowego gospodarstwa rolnego lub powiększenie już istniejącego (próg 100 ha)
- ▶ Najistotniejsze ulgi:
 - ▶ Inwestycyjna – przyznawana jest tym producentom rolnym, którzy przeprowadzili: „budowę lub modernizację budynków inwentarskich służących do chowu, hodowli i utrzymywania zwierząt gospodarskich oraz obiektów służących ochronie środowiska”
Odliczenie od kwoty należnego podatku rolnego 25% wartości poniesionych nakładów inwestycyjnych (maksimum 15 lat)
W 2019 r. ulgi inwestycyjne w podatku rolnym osiągnęły wartości 53 mln złotych, w tym dla dużych przedsiębiorstw 5 mln zł;
 - ▶ Dla gruntów położonych na terenach podgórskich i górskich, której celem jest wsparcie gospodarstw położonych na terenach trudnych do uprawy. Ulga wynosi ta 30% gruntów klas od I do III i 60% dla gruntów klas IV.

Preferencje podatkowe w rolnictwie polskim – podatki od majątku

- ▶ Podatek rolny – niezależnie od powyżej wspomnianych instrumentów podatkowych. Jednostki samorządu terytorialnego mogą również udzielać dodatkowych preferencji w postaci: obniżenia górnych stawek podatkowych, pozaustawowych ulg i zwolnień, umorzenia zaległości podatkowych, rozłożenia na raty i odroczenia terminu spłaty

Ulg dla podatku rolnego przyznane przez gminy w latach 2017-2020 [w tys. zł]

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Zebrany pod. rolny	1463712	1460549	1514912	1597553
Pod. rolny do całości dochodów własnych gmin	3,0%	2,8%	2,6%	2,4%
Ulg razem dla pod. rolnego	125789	123436	141473	159821
Ulg dla pod. rolnego jako odsetek całości ulg	3,8%	3,4%	3,8%	4,3%
Obniżenie górnych stawek podatkowych	115457	110443	130139	153774
Ulg i zwolnienia (poza ustawowymi)	1340	1192	1830	1435
Umorzenie zaległości podatkowych	6787	9747	7489	3591
Rozłożenia na raty odroczenia terminu	2205	2054	2015	1020
Wartość ulg do zebranej kwoty pod. rolnego	8,6%	8,5%	9,3%	10,0%

Preferencje podatkowe w rolnictwie polskim – podatki od majątku

- ▶ Zwolnienie z opodatkowania podatkiem od nieruchomości budynków gospodarczych położonych na gruntach gospodarstw rolnych, które służą wyłącznie działalności rolniczej.
Wartość tej preferencji podatkowej w 2015 r. oszacowano na 1,9 mld złotych, co stanowiło blisko 24% wartości wszystkich preferencji występujących w tym roku w podatkach lokalnych i 2% wartości preferencji podatkowych ogółem.
- ▶ Zwolnieniem z podatku od nieruchomości dla budynków wykorzystywanych do prowadzenia działalności w zakresie sprzedaży produktów wytworzonych w gospodarstwach członków grupy producenckiej lub innych potrzeb tej grupy.

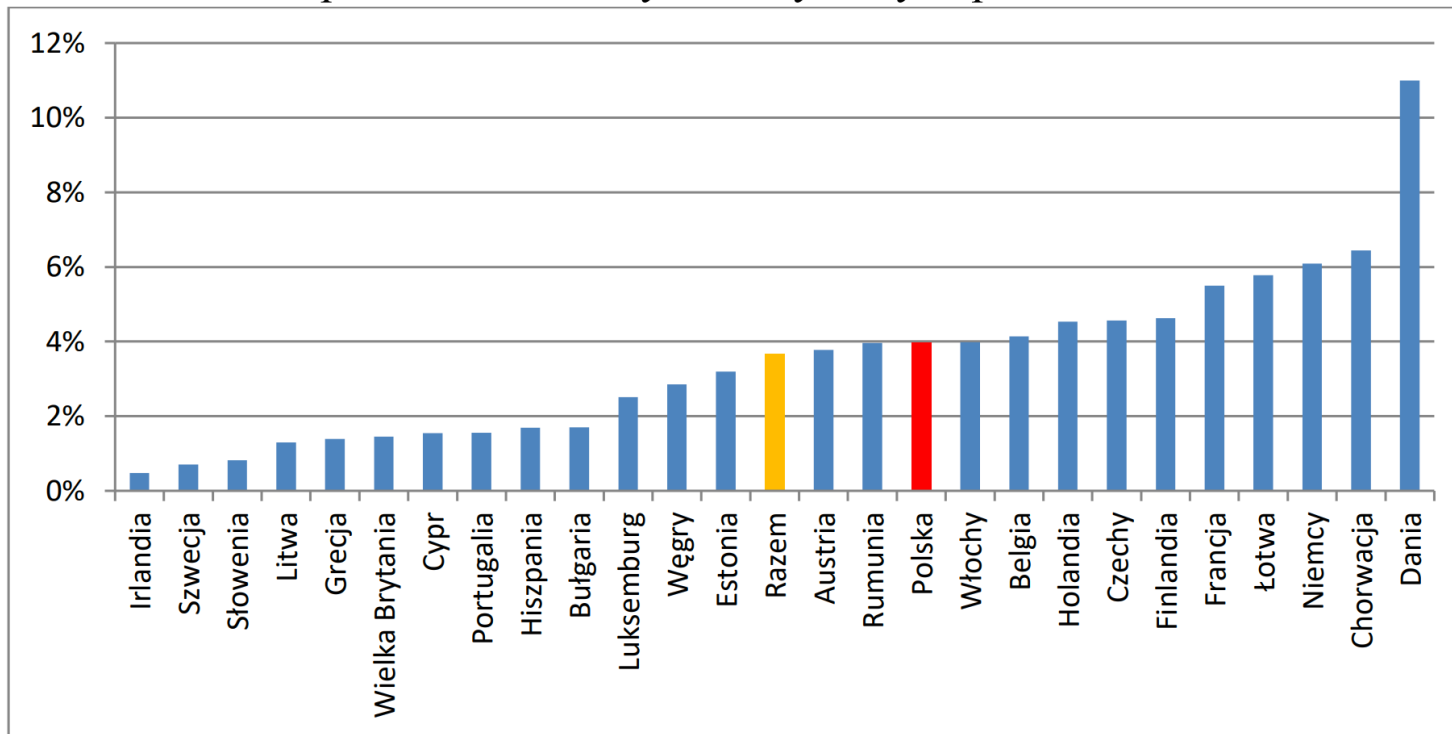
Preferencje podatkowe w rolnictwie polskim – podsumowanie

- ▶ Możliwość wyboru systemu zryczałtowanego w podatku VAT
- ▶ Zwrot podatku akcyzowego zapłaconego przy zakupie oleju napędowego
- ▶ Przychody z działalności rolniczej nie podlegają opodatkowaniu PIT ani CIT
- ▶ Normy szacunkowe dla działów specjalnych produkcji rolnej
- ▶ Bez podatku od nieruchomości dla budynków gospodarczych położonych na gruntach gospodarstw rolnych, które służą wyłącznie działalności rolniczej.
- ▶ Szereg zwolnień i ulg w podatku rolnym
- ▶ Obniżenia górnych stawek podatkowych przez gminy

Preferencje podatkowe w rolnictwie UE

- ▶ Podobnie jak w Polsce, także w UE mamy do czynienia z uprzywilejowaniem sektora rolniczego w obrębie systemu podatkowego.
- ▶ Zarówno zakres, jak i charakter uprzywilejowania różni się znacznie pomiędzy państwami. Wynika to nie tylko ze znacznego zróżnicowania systemów podatkowych w ogóle, lecz także z odmiennego stopnia rozwoju sektorów rolniczych, a przez to w konsekwencji i potrzeb producentów rolnych.
- ▶ Duże znaczenie ma tu również filozofia tworzenia prawa i skłonność do wsparcia wybranych sektorów gospodarki przy wykorzystaniu instrumentów polityki fiskalnej. Przykładowo, w państwach skandynawskich nie ma praktycznie żadnych ulg i zwolnień adresowanych do sektora rolniczego, jeżeli chodzi o podatki od dochodu czy majątku. Do pewnego stopnia z podobną sytuacją mamy do czynienia w Niemczech czy na Słowacji.
- ▶ Z kolei we Francji liczba różnych preferencji podatkowych wobec rolnictwa jest znacząca w zasadzie w każdym omawianym segmencie systemu podatkowego. Podobnie jest we Włoszech, gdzie dodatkowo zastosowane rozwiązania cechują się bardzo wysoką złożonością.
- ▶ Zauważyć można również, że w państwach członkowskich UE położonych w południowej Europie liczba i zakres stosowanych ulg i zwolnień jest znacząco wyższa niż w państwach położonych dalej na północ.

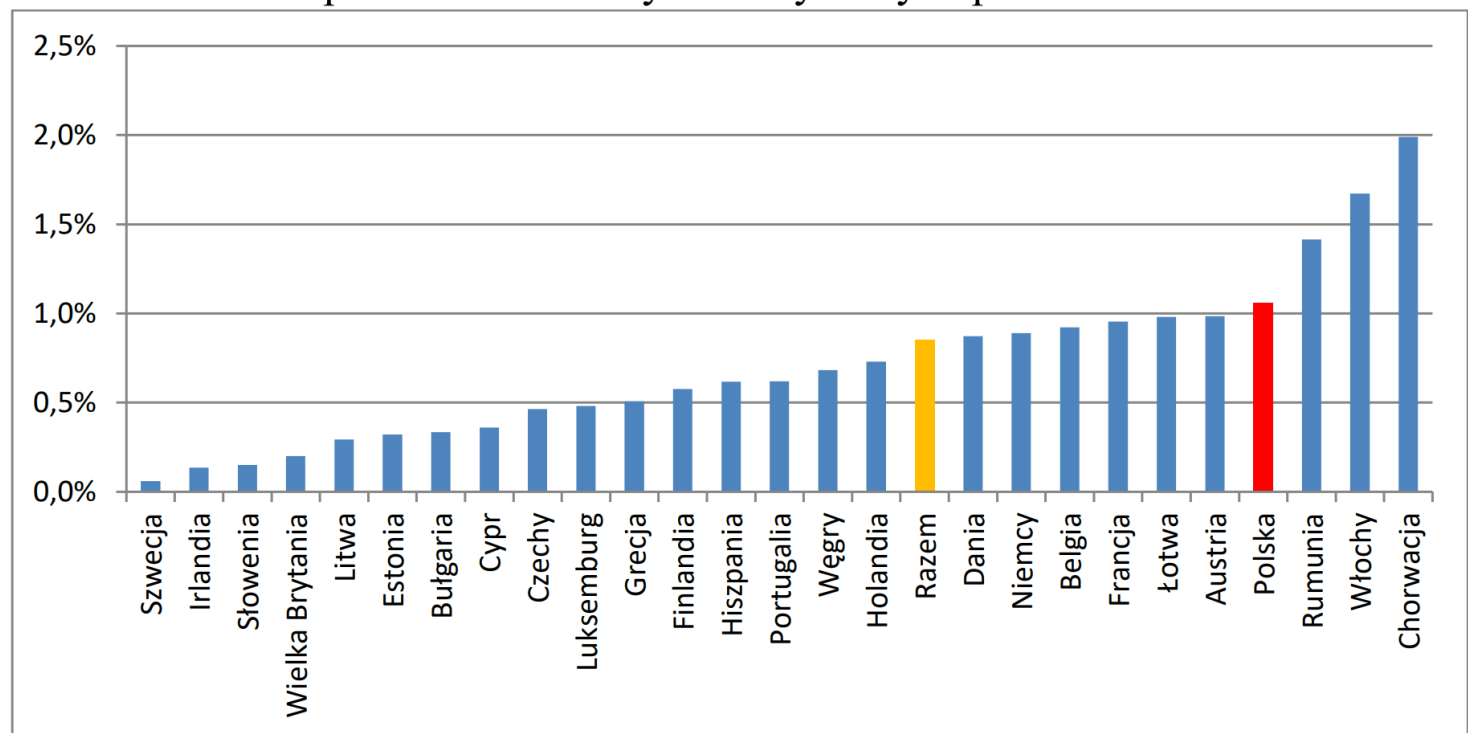
Średnia dla lat 2017-2019 stosunku płaconych podatków (bez VAT) do dochodów producentów rolnych w wybranych państwach UE.

Źródło: [https://ec.europa.eu/agriculture/rica/database/database_en.cfm, dostęp: 6.09.2021].

Podatki do
dochodów

Średnia dla lat 2017-2019 stosunku płaconych podatków (bez VAT) do przychodów producentów rolnych w wybranych państwach UE.

Źródło: [https://ec.europa.eu/agriculture/rca/database/database_en.cfm, dostęp: 6.09.2021].

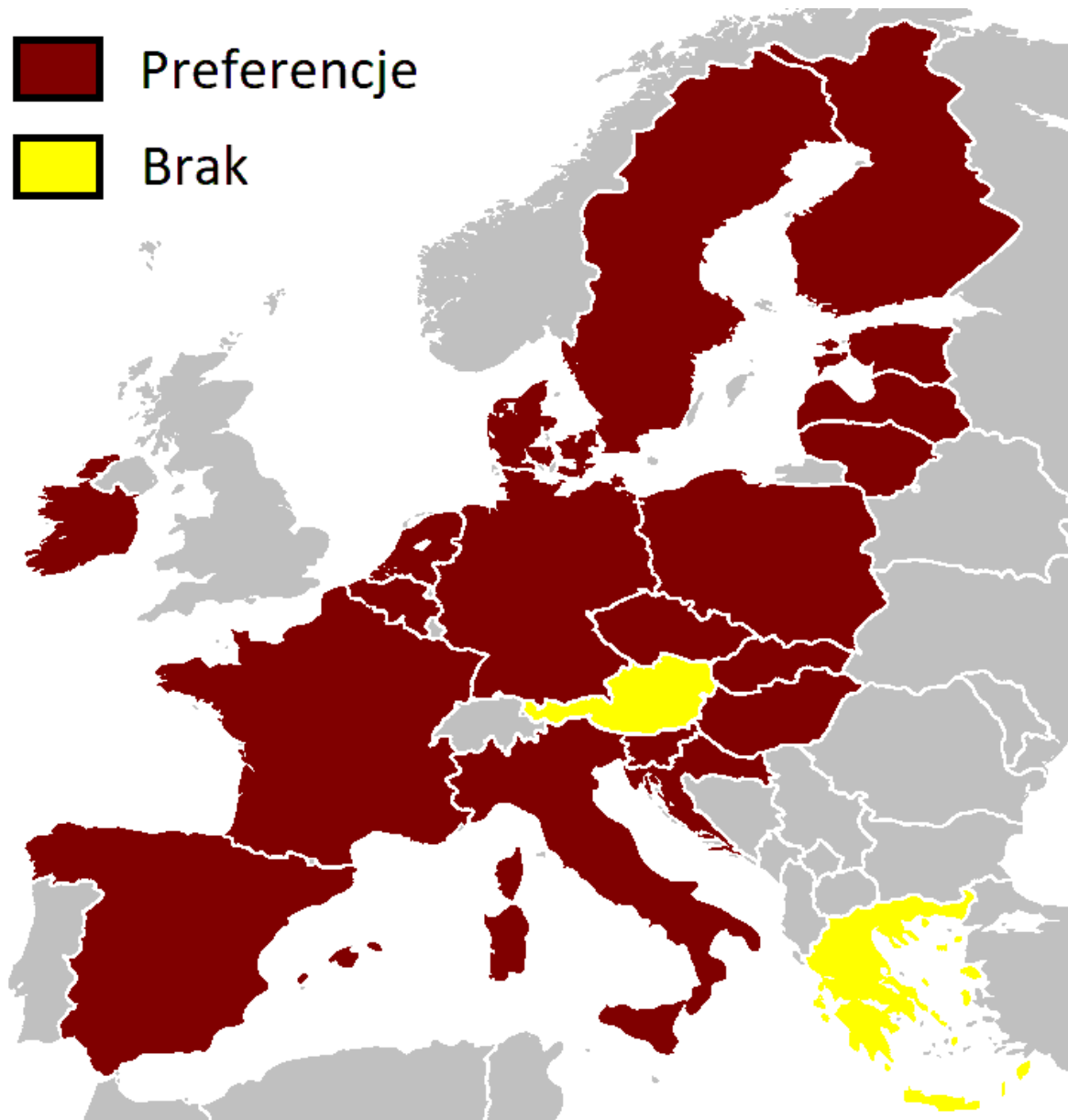
Podatki do
przychodów

Preferencje podatkowe w rolnictwie UE – podatki od konsumpcji

- ▶ Średni poziom stawki VAT w państwach członkowskich UE wynosił w roku 2018 22%, jednak praktycznie w każdym państwie wprowadzono preferencyjną stawkę dla żywności i wybranych surowców rolnych. Jedynie w przypadku Danii i Estonii żywność jest opodatkowana standardową stawką. W obu tych państwach nie ma również odrębnego traktowania środków produkcji dla rolnictwa.
- ▶ Wiele państw członkowskich UE stosuje obniżoną stawkę podatku VAT dla nawozów i środków ochrony roślin:
 - ▶ Nawozy: m.in. Austria, Włochy, Francja, Portugalia, Rumunia czy Słowenia. Z większych państw najniższą stawkę wprowadzono we Włoszech i wynosi ona 4%, podczas gdy standardowa stawka to 22%.
 - ▶ ŚOR: Francja, Portugalia, Rumunia czy Hiszpania stosują obniżoną stawkę. W Portugalii wynosi ona 6% przy standardowej stawce na poziomie 23%.

Preferencje podatkowe w rolnictwie UE – podatki od konsumpcji

- ▶ Zryczałtowany VAT:
W 2019 roku procedurą tą objęci byli producenci rolni z 18 spośród wszystkich 28 państw UE. Stawka zryczałtowanego zwrotu podatku wynosiła od 4% dla Wielkiej Brytanii i Włoch przez 10,7% w Niemczech do 12% dla Hiszpanii, Austrii i Luksemburga i 14% dla Łotwy.
 - ▶ W Hiszpanii z systemu ryczałtowego korzysta 90% producentów rolnych
 - ▶ We Włoszech istnieje aż 11 stawek określających wartość zryczałtowanego zwrotu podatku
- ▶ Jedynie w przypadku Bułgarii, Chorwacji, Czech, Danii, Estonii, Holandii, Malty, Finlandii, Słowacji i Szwecji nie było możliwości rozliczania się w ten sposób z podatku od towarów i usług.
- ▶ We Włoszech istnieje znaczące zróżnicowanie stawek od 2% dla produkcji drewna do 12,3 % przy produkcji winiarskiej. Stawka 4% obowiązywała dla większości kierunków produkcji roślinnej.

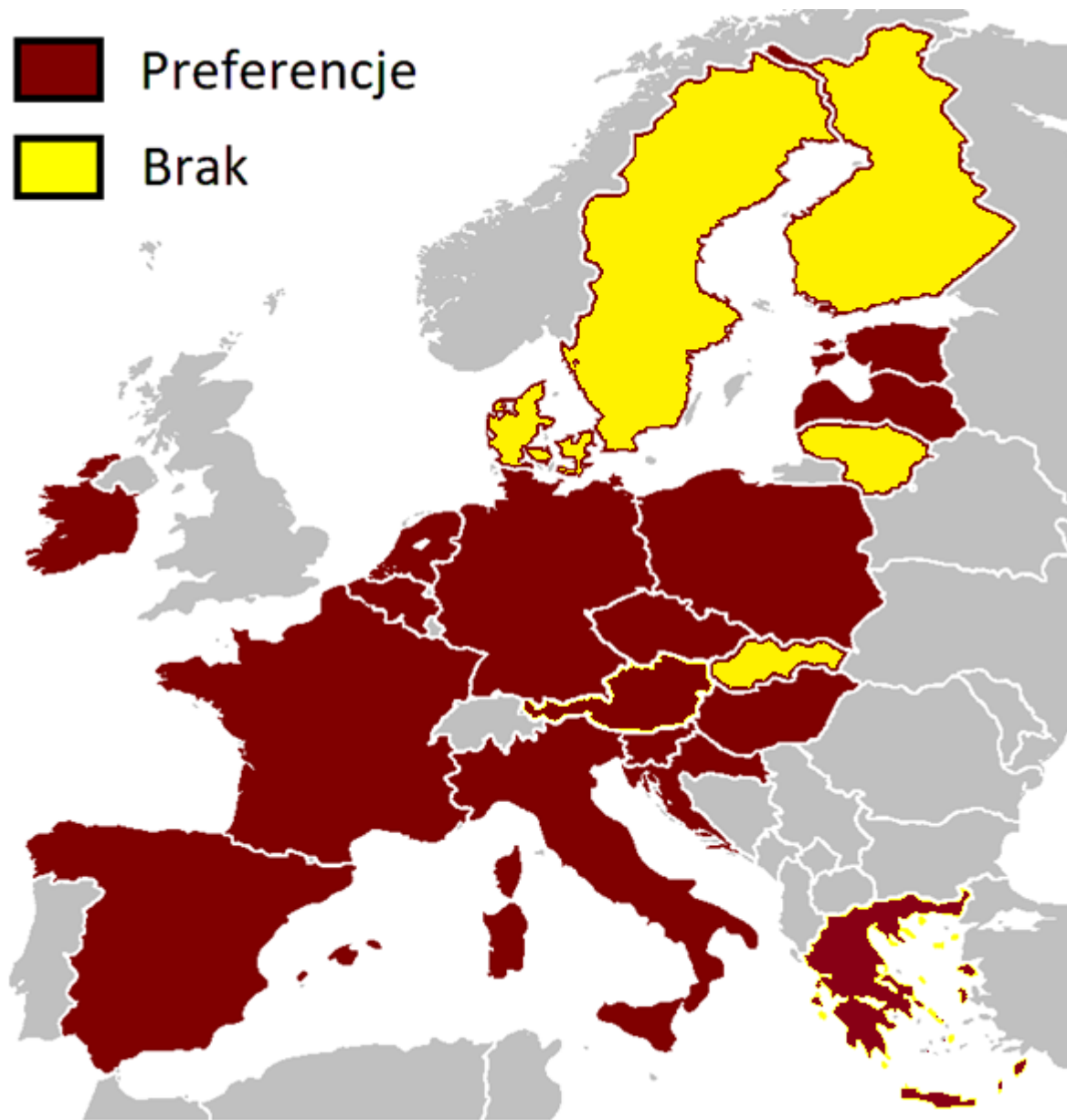
Paliwo rolnicze

Preferencje podatkowe w rolnictwie UE – podatki od konsumpcji

- ▶ Francja – obniżona stawki podatku od nośników energii dla paliw wykorzystywanych przez producentów rolnych. W 2018 podstawowa stawka tego podatku wynosiła 594 euro na 1000 litrów paliwa, podczas gdy rolnicy płacili 188,2 euro.
- ▶ Niemcy – producenci rolni otrzymują zwrot za paliwo rolnicze w wysokości ok. 250 euro za 1000 litrów oleju napędowego.
- ▶ Włochy – stawka podatku akcyzowego jest niższa dla paliwa wykorzystywanego przy produkcji rolniczej. Zyski sektora rolnego z tego tytułu wyniosły w 2017 roku blisko miliard euro
- ▶ Czechy – zwrot akcyzy obejmuje rolników wykorzystujących paliwa na potrzeby produkcji zwierzęcej

Preferencje podatkowe w rolnictwie UE – podatki od konsumpcji

- ▶ Dania – producenci rolni mogą też liczyć na znaczne ulgi odnoszące się do podatku nakładanego na zużywaną energię. Płacą oni zaledwie 1,8% standardowych obciążeń z tym związanych, co sprawia, że sektor zyskuje nawet do 5 milionów euro rocznie.
- ▶ Niemcy – obniżona stawka podatkowa dotyczy paliw i energii nabywanych przez producentów rolnych.
- ▶ Hiszpania – rolnicy korzystają z ulgi w wysokości 85% obowiązującej stawki podatku przy zakupie energii elektrycznej zużywanej do nawadniania.

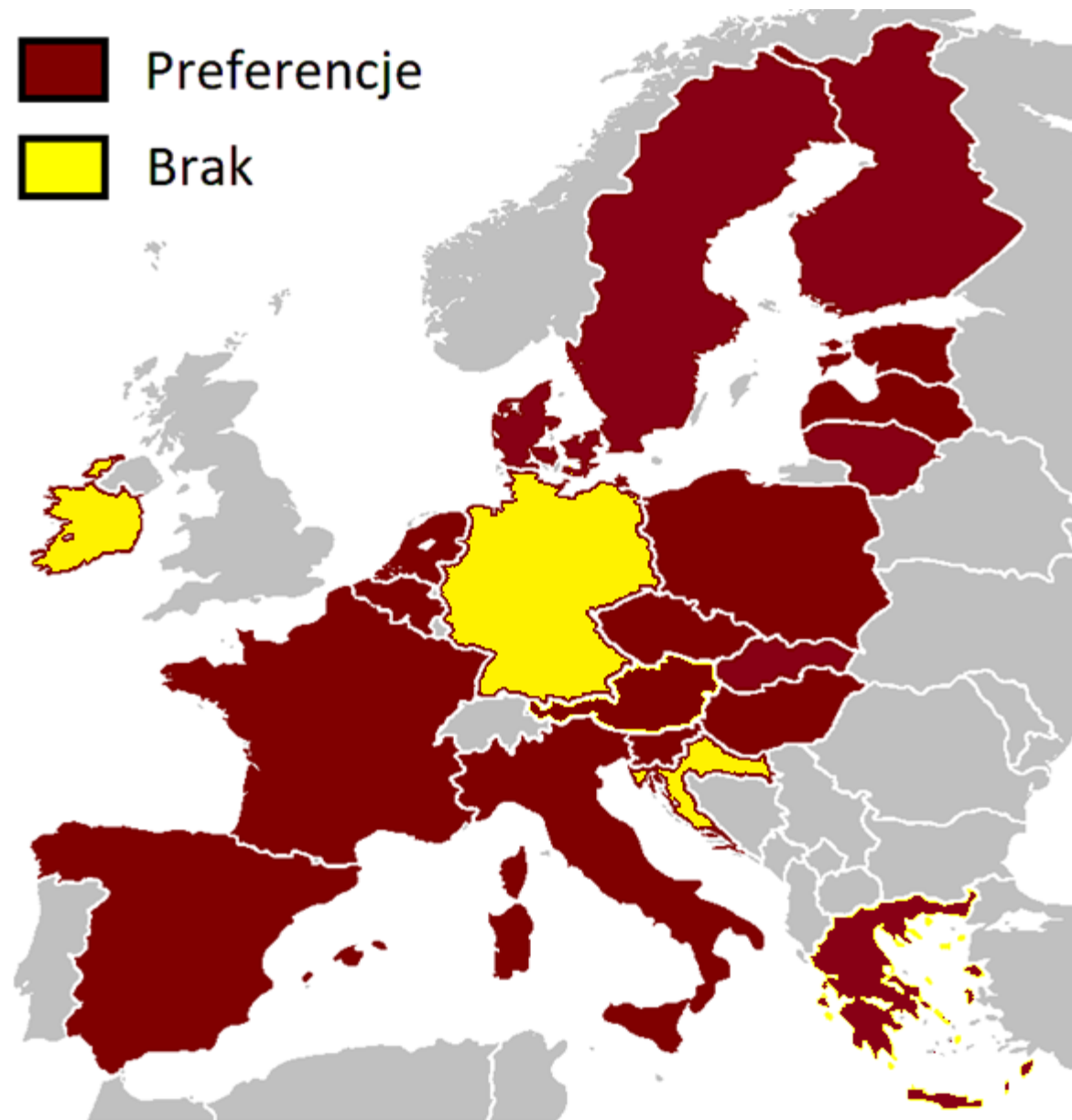
PIT

Preferencje podatkowe w rolnictwie UE – podatki od dochodów

- ▶ Za najważniejszy podatek w sektorze rolnym UE uznać należy podatek dochodowy. Znaczące różnice ze względu na stawkę podatkową, sposób wyliczania dochodu, kalkulację amortyzacji, różnego rodzaju wyłączenia itp.
- ▶ Płacony w zdecydowanej większości państw UE. W państwach takich jak Finlandia, Holandia, Dania, Słowacja, Czechy czy Szwecja prowadzący działalność rolniczą są opodatkowani na takich samych zasadach jak reszta podatników.
 - ▶ Holandia – przychody z tytułu wzrostu wartości ziemi rolniczej
 - ▶ Czechy – wyższy limit wartości kosztów pomniejszających uzyskane dochody dla producentów rolnych

Preferencje podatkowe w rolnictwie UE – podatki od dochodów

- ▶ Możliwość uproszczonej księgowości dla najmniejszych producentów rolnych (m.in. w Niemczech, Chorwacji czy na Węgrzech).
- ▶ Specjalne normy szacunkowe mające przybliżyć faktycznie uzyskiwane dochody.
 - ▶ Austria – podstawa opodatkowania wyliczana jest na podstawie wartości farmy
 - ▶ Włochy, Słowenia – przybliżeniem dochodu jest wartość posiadanych przez producenta nieruchomości
 - ▶ Belgia – Posiadane zasoby (ziemia i kapitał)
- ▶ Możliwość uśredniania dochodów z kilku lat w celu przeciwdziałania trudnościom finansowym związanym z wysokim poziomem ryzyka dochodowego - m.in. w Niemczech, Francji czy Irlandii.
- ▶ Specjalne rozwiązania skutkujące brakiem lub obniżoną stawką opodatkowania przychodów z I bądź II filara WPR.
- ▶ Francja – znacząca ulga w podatku dochodowego, jeżeli wykażą, że zapobiegawczo gromadzą oszczędności. Odpowiednie konto oszczędnościowe. W ciągu dziesięciu lat muszą być użyte na potrzeby prowadzenia działalności.
- ▶ Hiszpania – ulga podatkowa przysługuje młodym rolnikom, którzy rozpoczęli działalność (redukcja pod. doch. o 25%).

Podatek od nierucho- mości

Preferencje podatkowe w rolnictwie UE – podatki od majątku

- ▶ Finlandia, Włochy, Szwecja – producent rolny nie jest zobligowany do płacenia podatku od posiadanych nieruchomości.
- ▶ Francja, Holandia, Węgry, Łotwa, Litwa – rolnik płaci podatek od ziemi, ale nie musi uiszczać podatku od posiadanych budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego.
- ▶ Austria, Belgia, Dania, Łotwa – wartość ziemi będąca podstawą opodatkowania określana jest na zasadach innych (korzystniejszych) niż rynkowe.
- ▶ Belgia, Czechy, Dania – stosowanie zaniżonej stawki podatku od nieruchomości wobec producentów rolnych.

Preferencje podatkowe w rolnictwie UE – podatki od majątku

- ▶ W wielu państwach wdrożono rozwiązania znacząco zmniejszające obciążenia podatkowe związane z przekazywaniem ziemi i budynków rolniczych członkom rodziny. Zwolnienia bądź znacząca redukcja podatków z tego tytułu dotyczy takich państw jak m.in. Francja, Węgry, Irlandia czy Słowenia.
- ▶ Francja – obniżenie podatku od ziemi proporcjonalnie do wartości utraty dochodów wskutek wystąpienia klęsk żywiołowych, pożaru lub chorób epidemicznych zwierząt. Dodatkowo młodzi farmerzy płacą ten podatek w wysokości 50% należnej stawki od rolników przez pierwsze 5 lat prowadzenia działalności. Co do zasady stawka podatku od ziemi jest dla producentów rolnych o 20% niższa niż od standardowej, a dodatkowo rolnicy są zwolnieni od podatku z tytułu posiadania nieruchomości wykorzystywanych w gospodarstwach rolnych.
- ▶ Włochy – rolnicy są od 2016 roku zwolnieni w całości z podatku od nieruchomości
- ▶ Niemcy – pojazdy rolnicze nie są one objęte podatkiem nałożonym na wszelkie inne pojazdy.
- ▶ Dania – ulga dotycząca lokalnych podatków od ziemi, których wysokość waha się od 1,6% do 3,4%. Opodatkowanie ziemi rolniczej jest tymczasem opodatkowane stawką o 1,48 punktu procentowego niższą, co oznacza, że może wynosić nawet 0,12%. Maksymalna stawka wynosi zaś jedynie 0,72%.

Podsumowanie

- ▶ W porównaniu z pozostałymi sektorami gospodarki, rolnictwo w Polsce może się cieszyć znaczącymi preferencjami podatkowymi.
- ▶ Polscy producenci rolni w zdecydowanej większości nie płacą podatku dochodowego; korzystają z dużych zwolnień w podatku od nieruchomości; otrzymują zwrot podatku akcyzowego dla oleju napędowego.
- ▶ W UE znaczna różnorodność, niemniej praktycznie w każdym kraju istnieją przepisy obniżające podatki płacone przez producentów rolnych. Najmniej w krajach północnych, najwięcej w krajach południowych.
- ▶ W każdym kraju rolnicy płacą podatki dochodowe, najczęściej korzystając z różnych preferencji: stawka podatkowa, sposób wyliczania dochodu, różnego rodzaju wyłączenia.
- ▶ W ujęciu wartościowym jedną z największych preferencji zarówno w Polsce jak i większości państw UE jest zwrot akcyzy od paliwa.

Dyskusja

- ▶ Argumenty za zmniejszeniem preferencji:
 - ▶ Poczucie sprawiedliwości
 - ▶ Zmiana realiów od 1993 r.
 - ▶ Statystyczny „prawdziwy rolnik” uzyskuje znaczne dochody i jest wielokrotnie bogatszy od średniego mieszkańca miasta
 - ▶ Prowadzenie rachunkowości przez rolników:
 - ▶ Lepiej dostosowane instrumenty polityki rolnej, w tym możliwość wdrażania instrumentów wsparcia zarządzania ryzykiem
- ▶ Argumenty przeciw zmniejszaniu preferencji:
 - ▶ Rolnicy są narażeni na znaczne ryzyko, niedobór kapitału itp.
 - ▶ Polityka podatkowa jako element kształtowania krajowej polityki rolnej
- ▶ Argumenty za *status quo*
 - ▶ Olbrzymie przedsięwzięcie polityczne

Dziękuję za uwagę